

موافقان طرح پتروشیمی میانکاله جمعیت را به گورستان نزدیک می‌کنند

چرا نباید پتروشیمی میانکاله ساخته شود؟

حسین آخانی
استاد دانشگاه تهران

- درست در وسط

تالاب صوفیکم - کلید خورد و بلافاصله عملیات ساخت و ساز آن شروع و ۹۰ هزار سهام فروخته شد. نگارنده به محض شروع احداث به منطقه رفته و بعد از آن در نامه‌ای به خانم واعظ جوادی، ریاست وقت سازمان حفاظت از محیط زیست، خطرات ساخت این مجتمع را در یک منطقه تالابی-سیلابی تذکر دادم. از طرف ایشان با من تماس گرفتند و در ملاقاتی که با نامبرده داشتم، دلایل تکمیلی را خدمتشان عرض کردم. ایشان به‌عنوان یک زمین شناس، دلایل را پذیرفتند ولی تأکید داشتند که به‌دلیل فشارهای سیاسی و فروش رفتن سهام این مجتمع، امکان انحلال پروژه وجود ندارد. ولی ایشان اجازه احداث آن را در محل میزبور نداده و پروژه در فاصله‌ای دورتر از تالاب و در نزدیکی آقا قلا شروع به فعالیت کرد. امسال، شانزدهمین سال شروع پروژه‌ای است که ۲۵۰ هکتار زمین به آن اختصاص داده شده و البته هنوز هم - خوشبختانه - تکمیل نشده است. وقوع سیل سال ۱۳۹۸ نشان داد، آنچه نگارنده را نگران کرده بود، دور از انتظار نبود.

متأسفانه رقابت فعالان استانی - و بخصوص نمایندگان مجلس- به دلایلی که هنوز ما نمی‌دانیم، باعث شده است بدون توجه به ملاحظه‌های زیست محیطی، هر صنعت آلاینده‌ای در هر استانی که اراده شود، شروع به فعالیت کند. گو اینکه استان‌های کشور، ایالات مستقلی هستند که می‌توان بدون توجه به آمایش سرزمین، در خشک‌ترین استان کشور برنج کاشت یا هر صنعتی از پتروشیمی و پالایشگاه گرفته تا فولاد و ذوب آهن و کارخانه سیمان را با هر ویژگی اقلیمی و بوم شاخصی برپا کرد.

این مدل بدوی توسعه، به حدی در کشور نخ نما شده است که مردم عادی هم خوب می‌فهمند که این سینه سپر کردن‌ها برای منافع عموم نیست. نمونه بارز آن، ایستادگی مردم استان بوشهر و ممانعت از کلنگ زنی پتروشیمی آبیخس دشتستان است که در سال ۱۳۹۶ مقابل وزیر وقت صنعت، آقای نعمت‌زاده، تاریخ ساز شدند. مردم بخوبی می‌دانند که این صنایع، برای آنها خوشبختی، سلامت و حتی شغل به ارمغان نخواهد آورد. آنها در ماهشهر، در عسلویه و در اراک تجربه کرده‌اند که وجود این صنایع، به معنی از دست دادن همه زیبایی‌ها و طبیعتی است که اجداد آنها در آنجا زیسته‌اند و هر جا که این صنایع وارد شده است، آب و هوای مردم طبق مقاله‌ای که در سال ۲۰۲۰ میلادی در ژورنال پژوهشی Science of The Total Environment منتشر شده است به غیر از سرطان، انواع بیماری‌ها از جمله بیماری‌های ریوی، ناپارووی و سقط جنین است.

مشکلات پیچیده اجتماعی نیز مانند ورود پر شمار شاغلان غیر بومی، آسیب جدی به فرهنگ بومی، از دست رفتن کشاورزی و دامداری و دیگر مشاغل پایدار آب‌ا و اجدادی از عواقب دیگر این نوع صنایع است. این یک سؤال جدی است، باعث نمایندگانی که طرح جوانی جمعیت را تصویب می‌کنند، به خود اجازه می‌دهند صنعتی را به سرزمین خود تحمیل کنند که تهدید جمعیت یکی از عواقب کوچک آن است؟

این نگارنده که متولد بزرگ شده شهر صنعتی اراک است، به تجربه شاهد تغییرات شگرف رفتار مردم - حتی آسیب‌های جدی به باورهای دینی آنها - بعد از گسترش این صنایع در منطقه بوده است.

این روزها خبر ساخت پتروشیمی در مازندران و در مجاورت تالاب میانکاله در صدر اخبار زیست محیطی کشور بود. در کنار اعتراضات مردم بومی،

کوارشن

صدها دانشگاهی در نامه‌ای به رهبر معظم انقلاب می‌خواهند که این سریال به پایان برسد. افزایش سطح آگاهی مردم و واکنش‌های جدی، که می‌رفت تا بدون رعایت قانون، یکی دیگر از زیست‌بوم‌های حساس کشور را نابود کند، خوشبختانه با درایت و دستور رئیس محترم جمهور، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و دستگاه قضایی متوقف شده است. اما شنیدن زمزمه‌هایی از خانه ملت و دانا دانست و متوجه تأثیرات ویرانگر و سهمنگ افزایش دمای کره زمین نشد؟ ما ساکنان خاورمیانه از آسیب‌پذیرترین مردمان جهان ناشی از تأثیرات ویرانگر گازهای گلخانه‌ای هستیم. برای نمونه اگر دمای جهان در اثر گازهای گلخانه‌ای ۲ درجه افزایش یابد، در خاورمیانه این افزایش دو برابری خواهد بود. آیا کسانی که سنگ این صنایع را به سینه می‌زنند، نیم نگاهی هم به آسمان دارند؟ مگر نه آن است که ریزگردها، حتی به سواحل دریای خزر هم رسیده‌اند؟ مگر نه آن است که ریزش هر باران، کشور را در بحران‌های ناشی از سیل غرق می‌کند؟ مگر غیر از آن است که مدت‌هاست که مردم ما مرزهای معمول فصل‌ها را تجربه نمی‌کنند؟

گزارش تکان دهنده سازمان ملل در مورد افزایش دمای کره زمین را رئیس مجلس نمایندگان باید با صدای بلند در مجلس شورا ای اسلامی بخوانند. آنها باید به همگان بگویند که وجود هر صنعت آلوده کننده‌ای، برابر است با نزدیکی آنها به گورستان.

متأسفانه کشور ایران با وجود دارا بودن اقتصادی ضعیف در مقابل قدرتمندان جهانی، با وجود تبه ربه ۲۶ در اقتصاد جهانی، دارای ششمین جایگاه تولید گازهای گلخانه‌ای در جهان قرار داشته و سهم بزرگی در این نابسامانی دارد. این رشد تصاعدی تولید گازهای گلخانه‌ای در ایران، در حالی است که وضعیت اقتصادی مردمان این سرزمین، هر سال بدتر از سال قبل شده است. ما تا کی می‌خواهیم با سلامت آب و خاک این کشور و با سلامت فرزندان این مرز و بوم بازی کنیم؟ من هرگز درد مرگ برادرم در اثر سرطان را فراموش نمی‌کنم. اگر خانواده ما در دهه ۶۰ برادری را از دست داد، در آن زمان خانواده پرجمعیت بودیم که حضور ما در کنار هم، تحمل این داغ را برایمان ممکن می‌کرد. اما امروز، ساختار جمعیتی کشور به شدت تغییر کرده است. اگر عضوی از یک خانواده به دلیل آثار کشنده این صنایع جانش گرفته شود، پرونده آن خانواده برای همیشه بسته خواهد شد. آیا مسئولانی که برای ساخت مجتمع غیر قانونی پتروشیمی در حسین‌آباد میانکاله سینه چاک می‌کنند و برای حفظ منافع یک فرد یا یک جریان سرمایه‌گذاری که با استفاده از رانت، ۹۰ هکتار زمین پاک در دشت‌های مازندران را تصاحب کرده است، ارزشی برای جان کودکان آن خطه قائلند؟

من نگرانم؛ نگرانم که با ادامه این سیاست‌ها، سرزمین سوخته‌ای از خود به جای بگذاریم و صنایعی بسازیم که در بهترین حالت، باعث می‌شود که ما نیاز کشورهای توسعه یافته را به قیمت جان مردمان سرزمین معامله کنیم. من نگران ریه‌های مردم و نگران دردهای بیماران سرطانی هستم که حتی از دسترسی به داروهای مناسب محرومند ولی اقتصاد همان کشورها با تکیه بر تولیدات صنایع آلوده ما هر روز رشد می‌کند. مسئولان محترم، استاندار محترم مازندران، لطفاً خودتان را گول نزنید. تولید مواد اولیه این صنایع آلوده‌کننده، به قیمت جان کودکان این سرزمین و به کام دلان داخلی و خارجی تمام می‌شود. آیا نباید بیشتر اندیشید و بدون تعلل، زنگ پایان چنین پروژه‌هایی را به صدا درآورد؟

خیال «تالاب بین‌المللی» تنها با خروج «پیمانکار» آرام می‌گیرد

تخلف در تخلف در میانکاله

زهرا کشوری

خبرنگار

همزمان با درخواست فعالان و کارشناسان منابع طبیعی و محیط‌زیست برای خروج پیمانکار از اراضی و واگذاری مراتع به سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری، تازه‌ترین بررسی‌ها از واگذاری غیرقانونی اراضی ملی و مرتعی حسین‌آباد و له‌له مرز در ۵ کیلومتری ذخیره‌گاه زیست کره «میانکاله» نشان از یک تخلف بزرگ دیگر می‌دهد.

«محمد داسمه» وکیل دادگستری این تخلف را از میان حرف‌های رسانه‌های «مرتضی شاه‌میرزایی» رئیس شرکت ملی پتروشیمی ایران استخراج می‌کند. شاه‌میرزایی وجود پروژه‌ای به نام «پتروشیمی میانکاله» را رد می‌کند و تأکید می‌کند شرکت ملی پتروشیمی پروژه‌ای به نام پتروشیمی میانکاله ندارد. او طرح میانکاله را پتروشیمی نمی‌نامد و از آن به «واحدهای زنجیره‌ای ارزش» یاد می‌کند که صدور مجوزش در وزارت «صمت» انجام می‌گیرد. به گفته شاه‌میرزایی، این دسته از طرح‌ها به‌عنوان شرکت‌هایی که دارای ضایعات و آلودگی محیط زیستی در قالب پتروشیمی یا پالایشگاه بزرگ باشند، شناخته نمی‌شوند. او می‌گوید: «این واحدها ممکن است مساحت زیادی را به خود اختصاص دهند، اما یک واحد پتروشیمی ندارند و در اصطلاح به آنها «شهرک‌های شیمیایی» گفته می‌شود.»

داسمه برای نشان دادن تخلف قانونی در جانمایی اشتباهی شهرک شیمیایی میانکاله به گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «در این گزارش به شماره مسلسل ۱۴۲۸۰ آمده که حکم ماده ۱۵۶ قانون پنجم توسعه در کشور در اجرا با ایرادات و تخلفاتی همراه بود و برخلاف ماده ۱۵۶ مجوزهایی صادر شده است. این گزارش ۴ ایراد را به نحوه اجرای این قانون وارد می‌کند. از جمله در ماده ۱۵۶ قانون پنجم توسعه آمده است که به منظور توسعه صنایع میانی پتروشیمی و

«خنجر هخامنشی؛ مسائل پیش رو»

علی هزیری
دانشجوی دکتری باستان‌شناسی دانشگاه تهران

نمایشگاه «ایران باستان، جهان کلاسیک» از چهارشنبه ۶ آوریل/ ۱۷ فروردین با نمایش حدود ۲۰۰ شیء تاریخی از اقصی نقاط جهان بخصوص از موزه‌های آمریکا و اروپا،

گسترش زنجیره ارزش صادراتی، شهرک‌های تخصصی غیردولتی به منظور توسعه زنجیره‌های ارزش متانول، آمونیاک و... با تصویب دولت، تأسیس شود اما این ماده قانونی عملکرد مطلوبی به همراه نداشت. همچنین با تصویب قانون و برداشت اشتباه از آن، تعداد زیادی شهرک تخصصی پتروشیمی در نقاط مختلف کشور از جمله ۱۹ شهرک پلاستیک‌سازی ایجاد شده است. در حالی که لازمه توسعه صنایع میانی، احداث این صنایع صرفاً در جوار صنایع بالادستی پتروشیمی کشور است و ایجاد شهرک‌های دیگر از جمله پلاستیک‌سازی و صنایع نهایی نتیجه و دستاورد این قانون محسوب نمی‌شود. «داسمه ایراد بعدی را در نظر نگرفتن فضاهای مناسب برای استقرار این صنایع می‌داند و می‌گوید: «همان‌طور که اشاره شد کم‌هزینه‌ترین روش توسعه صنایع میانی، احداث این واحدها در جوار «واحدهای زنجیره‌ای ارزش» یاد می‌کند که صدور مجوزش در وزارت «صمت» انجام می‌گیرد. به گفته شاه‌میرزایی، این دسته از طرح‌ها به‌عنوان شرکت‌هایی که دارای ضایعات و آلودگی محیط زیستی در قالب پتروشیمی یا پالایشگاه بزرگ باشند، شناخته نمی‌شوند. او می‌گوید: «این واحدها ممکن است مساحت زیادی را به خود اختصاص دهند، اما یک واحد پتروشیمی ندارند و در اصطلاح به آنها «شهرک‌های شیمیایی» گفته می‌شود.»

داسمه برای نشان دادن تخلف قانونی در جانمایی اشتباهی شهرک شیمیایی میانکاله به گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «در این گزارش به شماره مسلسل ۱۴۲۸۰ آمده که حکم ماده ۱۵۶ قانون پنجم توسعه در کشور در اجرا با ایرادات و تخلفاتی همراه بود و برخلاف ماده ۱۵۶ مجوزهایی صادر شده است. این گزارش ۴ ایراد را به نحوه اجرای این قانون وارد می‌کند. از جمله در ماده ۱۵۶ قانون پنجم توسعه آمده است که به منظور توسعه صنایع میانی پتروشیمی و

قانون برای انعقاد قرارداد بلندمدت مثل شمول معافیت‌های مالیات صادرات غیرنفتی در نظر گرفته، عملاً محقق نشد. به گفته داسمه، موضوع اصلی این است که شرکت ملی پتروشیمی می‌گوید، پتروشیمی میانکاله در راستای پتروشیمی‌های ملی نیست بلکه واحد زنجیره ارزش است. زنجیره ارزش با حکم ماده ۱۵۶ باید در شهرک صنعتی باشد، در حالی که شهرک شیمیایی میانکاله در کنار صنایع بالادستی صنعتی او براساس قوانین ذکر شده زنجیره‌ای ارزش مثل طرح موسوم به پتروشیمی میانکاله صرفاً در کنار صنایع بالادستی کشور (هاب‌های رسمی کشور) مثل ماهشهر، عسلویه، چابهار و بندرعباس باشد. این وکیل دادگستری تأسیس مجموع زنجیره ارزش میانکاله را در راستای ماده ۱۵۶ قانون نمی‌بیند و یکی دیگر از ملزمات صنایع میانی را ارتفاع قرار داده‌های بلند، میان واحدهای ترمیم‌کننده خوراک و واحدهای مصرف کننده می‌داند. «به گفته او در این موضوع هم به دلیل نامشخص بودن قیمت خوراک بالادستی- البته بیشتر قیمت خوراک گاز و یکسان نبودن قیمت ارز مد نظر است - با وجود تشویق‌هایی که

http://irannewspaper.ir
 editorial@irannewspaper.ir

ایران زندگی

عکس: عزیزان

اراضی ملی و مرتعی، اعطای مجوز سیاسی به پتروشیمی میانکاله از سوی معاونان سازمان حفاظت محیط زیست کشور با همکاری نمایندگان مجلس سه روز قبل از سفر ابراهیم رئیسی رئیس جمهور به مازندران، تأیید طرح و همکاری همه سازمان‌ها و دستگاه‌ها از جمله وزارت جهاد کشاورزی، سازمان امور اراضی، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور و استانداری مازندران، حلالا جانمایی غیرقانونی را هم باید به لیست تخلف‌های شهرک شیمیایی میانکاله اضافه کرد. طرحی که قرار است ۷۰۰ خانوار دامدار را بیکار کند، بخشی از هیرکانی را از بین ببرد، آلودگی را به جان آب و خاک منطقه بیندازد تا اگر به سرانجام رسید و سرنوشت پتروشیمی گلستان را پیدا نکرد ۱۵۶۰ نفر را در چند شهر کشور صاحب شغل کند. طرحی که ابتدا به «تام» ایجاد اشتغال شرق کشور در دولت قبل مصوب شد و قرار است به «مکم» دیگران شود. موافقان سیاسی‌تر مدعی بودند شهرک شیمیایی میانکاله قاتق نان اهالی می‌شود اما همه اسناد می‌گوید این طرح قاتل جان اهالی شرق مازندران می‌شود.

آن؛ و آیا آنها از یک اثر واحد تشکیل شده یا با کنار هم گذاشتن خنجر و غلاف ایجاد شده است؟

با این تفاسیر هرچند من از نظر علمی در جایگاهی نیستم که درباره این اثر نظر دهم اما از نظر فنی می‌دانم تا زمانی که با دلایل مستدل بر درست بودن آن است، چراکه تفاوت ظاهری و نیز اشتباهات احتمالی کتیبه دلیل سلبی و اثباتی محسوب نمی‌شود و تا اجماع نظر کارشناسان آثار هنری دوره هخامنشی باید شکیبا بود (دکتر شروین فریدزاد).

نمایشگاه «ایران باستان و جهان کلاسیک» تا ششم آگوست/ ۱۷ مرداد در موزه گتی برپا است. این نمایشگاه در سه بخش هخامنشیان، پس از هخامنشیان (از زمان حمله اسکندر مقدونی به ایران در حدود ۳۳۰

پیش از میلاد) و شاهنشاهی ساسانی برگزار شده و قصد دارد با نمایش نمونه‌های دیگر بی ببریم؟

۴- اگر اثر تقلبی است آیا بخشی از خنجر مانند کتیبه تقلبی است یا کل

در متن فارسی باستان بین دوواژه، واژه جداکن دیده نمی‌شود و علامت تخصیصگر DiS قبل از هر دو واژه به شکل میخی عمودی منفرد آمده و علامت تخصیصگر پیش از نام اردشیر با m نشان داده شده است. دو نشانه ak و su در این تصویر کمی مبهم هستند. حتی به‌دلیل تفاوت املای نام اردشیر در نسخه‌های ایلامی و بابلی با کتیبه‌ها شاید اردشیر دوم باشد (دکتر سهیل دلشاد).

۳- پشت غلاف دو حلقه دیده می‌شود که یک نوآوری است و در موارد دیگر دیده نشده است (ندیم احمد).

۴- خنجر شاهی باید طلایی باشد حتی تیغه آن (دکتر مهرداد ملک‌زاده).

از این رو برای رسیدن به نتایج دقیق‌تر پیش از هر چیز لازم است پرونده این شیء، برای چگونگی رسیدن به مجموعه بررسی شود و نیز برای رفع ابهامات در اصالت اثر، آنالیز عنصری، عیارسنجی رادیولوژی، بررسی شیوه‌های قلم‌زنی، شوکاری

۱- استفاده از موتیف‌های شناخته شده دوره هخامنشی به صورت بسیار فراوان در یک سطح شلوغ و درهم (دکتر مهرداد ملک‌زاده).

۲- غیر از چند استثنا، عمده کتیبه‌های کوتاه اردشیر اول برخلاف کتیبه سزبانه این خنجر به چهار زبان فارسی باستان، ایلامی هخامنشی، بابلی هخامنشی و مصری باستان نوشته شده‌اند.

۳- پشت غلاف دو حلقه دیده می‌شود که یک نوآوری است و در موارد دیگر دیده نشده است (ندیم احمد).

۴- خنجر شاهی باید طلایی باشد حتی تیغه آن (دکتر مهرداد ملک‌زاده).

از این رو برای رسیدن به نتایج دقیق‌تر پیش از هر چیز لازم است پرونده این شیء، برای چگونگی رسیدن به مجموعه بررسی شود و نیز برای رفع ابهامات در اصالت اثر، آنالیز عنصری، عیارسنجی رادیولوژی، بررسی شیوه‌های قلم‌زنی، شوکاری

۱- استفاده از موتیف‌های شناخته شده دوره هخامنشی به صورت بسیار فراوان در یک سطح شلوغ و درهم (دکتر مهرداد ملک‌زاده).

۲- غیر از چند استثنا، عمده کتیبه‌های کوتاه اردشیر اول برخلاف کتیبه سزبانه این خنجر به چهار زبان فارسی باستان، ایلامی هخامنشی، بابلی هخامنشی و مصری باستان نوشته شده‌اند.